

stor, ubetinget Uretfærdighed, at det maa være tilstrækkeligt blot at paapege det for at faa Forholdet forandret. Det er kun Handelens Fordel, at disse Enker blive forsørgede, idet det er en Forsørgelse, som jo maatte paahvile den grønlandske Direktion, den grønlandske Monopolhandel, for saa vidt som Manden har staaet i dens Tjeneste.

Nu er altsaa paa den Maade, jeg har nævnt, Forholdet blevet det, at de grønlandske Midler alle ere anbragte som Tilgodehavende hos den grønlandske Handel, og Grønlændernes Kasse, d. v. s. Kolonialkasserne, Fælleskasserne og Fællesfonden, forrentes med 4 pCt., men en anden Del, nemlig Sparekassernes Midler, bliver ikke forrentet af den grønlandske Handel, men det, den grønlandske Direktion nu gør, er det, at den bruger af de Kapitaler, som den grønlandske Handel selv skal forrente med 4 pCt., til dermed at betale Renterne af Sparemidlerne, som den grønlandske Handel ikke selv forrenter. Det vil sige, at jo mere Sparemidlerne gaa opad, des mere tager den grønlandske Handels Direktion af de Midler, som ere den betroede, og som den, hvad den selv har erkendt, er forpligtet til at forrente, til dermed at forrente de Penge, hvis Forrentning er en Forpligtelse, den har skudt fra sig.

Handelen opnaar derved en dobbelt Fordel. Den betragter og behandler de grønlandske Spareres Midler som et rentefrit Laan, som et Laan, den ikke selv forrenter, men den betaler Renterne ved at tage af Kapitaler, som den skal forrente, nemlig de grønlandske Kassers Midler. Det vil sige, at efterhaanden som dens rentefri Laan istige, synke de betroede Midler, som den grønlandske Handel forrenter. Den grønlandske Handel behandler altsaa herved de den betroede Midler saaledes, at den faar Fordel i begge Ender, og Grønlænderne faa Tab paa begge Maader. Derfor er det ikke for meget at sige, at den grønlandske Handel har benyttet den Stilling, den har, derved, at den foruden at være Leder af Handelen er Administration af Grønland, paa en Maade, som har været til Skade for Grønlænderne i de af mig her paapegede Forhold, og til Fordel for den selv.

Det er mig nu bekendt, at Resolutionen af 29. November 1901 er bleven ophævet, men det er mig ikke bekendt, hvilke Dispositioner den højtærede Indenrigsminister yderligere har truffet. Jeg haaber, at den højtærede Indenrigsministers Dis-

positioner ere gaaede i Retning af at anerkende de Forpligtelser, som den grønlandske Handel og den danske Stat, efter hvad jeg her har tilladt mig at paapege, have overfor det grønlandske Samfund, og jeg spørger herved den højtærede Minister, hvad han i den Henseende har foretaget sig, og hvad der i dette Forhold er sket udover det, at Resolutionen af 29. November 1901 er bleven ophævet —, hvis jeg har Ret i min Formodning om, at den er ophævet.

Idet jeg tillader mig at forvente Svar paa de af mig her fremsatte Udtalelser angaaende Grønlændernes Forhold til den danske Stat, skal jeg blot til Slutning tillade mig at fremsætte nogle Bemærkninger om, hvordan jeg mener, at man kunde reformere de grønlandske Forhold. Det er jo beklageligt, at vi i denne Rigsdagssamling ikke ere komne fremad paa den Vej, jeg havde ventet, og det havde sikkert mange ventet, at der i denne Rigsdagssamling var fremkommet Forslag fra den højtærede Indenrigsminister om at adskille den grønlandske Handel og Administration. Men nu kan man vel nok i hvert Fald vente, at et saadant Forslag vil komme i Begyndelsen af næste Samling. Jeg ser ikke, hvad der paa dette Omraade er at vente efter. Jeg tror, at det er klart for alle, som beskæftige sig med disse Forhold — i hvert Fald, saa vidt jeg kender dem og har talt med dem, og jeg har haft den Fornøjelse at tale med adskillige grønlandsk interesserede — at den første Reform, som maa foretages, er en Adskillelse mellem Handel og Administration. Man synes ogsaa at være enig om, at det er noget, som det er let at paapege Hovedtrækkene for, idet det jo vil være ganske simpelt at lade hele Administrationen af de grønlandske Forhold overgaa helt og holdent fra Handelen til Indenrigsministeriet. Der er den formelt nu, og reelt er den vist ogsaa ved at begynde at glide derover, men det er dog ikke længe siden, at Forholdet desværre var det, at den grønlandske Handel tillige reelt havde hele Administrationen af Grønland. Det er nu vistnok ved at høre op, og saa er der ikke noget stort Skridt til helt at adskille Handel og Administration. Man maatte blot saa gøre de to Inspektører, i Nordgrønland og Sydgrønland, til udelukkende administrative Myndigheder. De ere sikkert ogsaa ret overflødige som Handelsfunktionærer, og deres Stilling er højst uheldig, saa længe de baade skulle være administrative Mellemlid mellem de grøn-